

Đại số - Bài 1: Căn bậc hai (Bài tập)

Nguyễn Thành Phát

Lớp 9 (chuyên) - Trung tâm Thành Nhân

8/2022

Bài 1b

Chứng minh $3 - \sqrt{5}$ là số vô tỉ.

Cách 1

Giả sử $3 - \sqrt{5} \in \mathbb{Q}$, khi đó tồn tại $a, b \in \mathbb{N}^*$ sao cho

$$3 - \sqrt{5} = \frac{a}{b} \implies \sqrt{5} = 3 - \frac{a}{b} \in \mathbb{Q}.$$

Điều này mâu thuẫn vì $\sqrt{5} \notin \mathbb{Q}$. Vậy $3 - \sqrt{5} \notin \mathbb{Q}$.

Bài 1b

Chứng minh $3 - \sqrt{5}$ là số vô tỉ.

Cách 2

Vì $3 \in \mathbb{Q}$ và $\sqrt{5} \notin \mathbb{Q}$ nên $3 - \sqrt{5} \notin \mathbb{Q}$.

Chú ý

- Với $a \in \mathbb{Q}$ và $b \notin \mathbb{Q}$ thì $a + b \notin \mathbb{Q}$.
- Tuy nhiên với $a, b \notin \mathbb{Q}$ thì $a + b$ chưa chắc là số vô tỉ. Ví dụ $(1 + \sqrt{2}) + (1 - \sqrt{2}) = 2$.

Bài 2b

So sánh $\sqrt{24} + \sqrt{45}$ và 12.

Lời giải.

$$\sqrt{24} + \sqrt{45} < \sqrt{25} + \sqrt{49} = 5 + 7 = 12.$$

□

Bài 3

Rút gọn

a) $\sqrt{(2 - \sqrt{5})^2},$

b) $\sqrt{x^6}$ với $x \leq 0.$

Lời giải.

a) $\sqrt{(2 - \sqrt{5})^2} = |2 - \sqrt{5}| = \sqrt{5} - 2.$

b) $\sqrt{x^6} = |x^3| = -x^3.$

□

Bài 4

Tìm x biết

a) $\sqrt{x^2 + 1} = 2,$

b) $\sqrt{x - 2} > 3.$

Đáp án

a) $x \in \{-1, 1\}.$

b) $x > 11.$

Bài 5a

Tìm điều kiện xác định của $3 - \sqrt{1 - 16x^2}$.

Lời giải.

ĐKXĐ của biểu thức là

$$1 - 16x^2 \geq 0 \iff x^2 \leq \frac{1}{16}$$

tương đương $\frac{-1}{4} \leq x \leq \frac{1}{4}$.

□

Chú ý

Với $B > 0$ thì

$$A^2 \leq B \iff -\sqrt{B} \leq A \leq \sqrt{B}.$$

Bài 5b

Tìm điều kiện xác định của $\frac{1}{4 - \sqrt{x^2 + 3}}$.

Lời giải.

ĐKXĐ của biểu thức là $\begin{cases} x^2 + 3 \geq 0 \\ \sqrt{x^2 + 3} \neq 4 \end{cases}$, tương đương với

$$\sqrt{x^2 + 3} \neq 4 \iff x^2 + 3 \neq 16 \iff x^2 \neq 13 \iff x \neq \pm\sqrt{13}.$$

□

Bài 6a

Rút gọn $\sqrt{4 - 2\sqrt{3}} - \sqrt{3}$.

Lời giải.

Biến đổi

$$4 - 2\sqrt{3} = 3 - 2\sqrt{3} + 1 = (\sqrt{3} - 1)^2.$$

Do đó

$$\sqrt{4 - 2\sqrt{3}} - \sqrt{3} = (\sqrt{3} - 1) - \sqrt{3} = -1.$$

□

Chú ý

Với $y > 0$ thì

$$\sqrt{x^2 + y + 2x\sqrt{y}} = |x + \sqrt{y}|.$$

Bài 6b

Rút gọn $\frac{1}{\sqrt{2}-1} - \sqrt{2}$.

Lời giải.

Biến đổi

$$\frac{1}{\sqrt{2}-1} = \frac{\sqrt{2}+1}{(\sqrt{2}-1)(\sqrt{2}+1)} = \frac{\sqrt{2}+1}{2-1} = \sqrt{2}+1.$$

Do đó

$$\frac{1}{\sqrt{2}-1} - \sqrt{2} = (\sqrt{2}+1) - \sqrt{2} = 1.$$

□

Chú ý

Với $y > 0$ thì

$$\frac{1}{x+\sqrt{y}} = \frac{x-\sqrt{y}}{x^2-y}.$$

Bài 6

Rút gọn

c) $\sqrt{4 + 2\sqrt{3}} + \sqrt{4 - 2\sqrt{3}},$

d) $\frac{1}{\sqrt{7 + 4\sqrt{3}}} - \sqrt{3}.$

Đáp án

c) $2\sqrt{3}.$

d) $2 - 2\sqrt{3}.$

Bài 7

Cho biểu thức $A = \sqrt{x^2 - 6x + 9} - \sqrt{x^2 + 6x + 9}$.

a) Rút gọn biểu thức A .

b) Tìm x để $A = 1$.

Lời giải.

a) $A = \sqrt{(x-3)^2} - \sqrt{(x+3)^2} = |x-3| - |x+3|$.

b) • Với $x \leq -3$ thì $A = (3-x) + (x+3) = 6$ (không thỏa mãn).

• Với $-3 < x \leq 3$ thì $A = (3-x) - (x+3) = -2x$. Khi đó

$$A = 1 \iff -2x = 1 \iff x = \frac{-1}{2} \text{ (thỏa mãn)}.$$

• Với $x > 3$ thì $A = (x-3) - (x+3) = -6$ (không thỏa mãn).

Vậy $x = \frac{-1}{2}$.

□